

Projekt

z dnia 12 marca 2021 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XXV/.../2021
RADY MIASTA I GMINY MARGONIN**

z dnia 18 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji: Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Margonin
w latach 2013-2014 i Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Margonin w latach 2015-2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 713 ze zmianami) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 282 ze zmianami) uchwała się, co następuje:

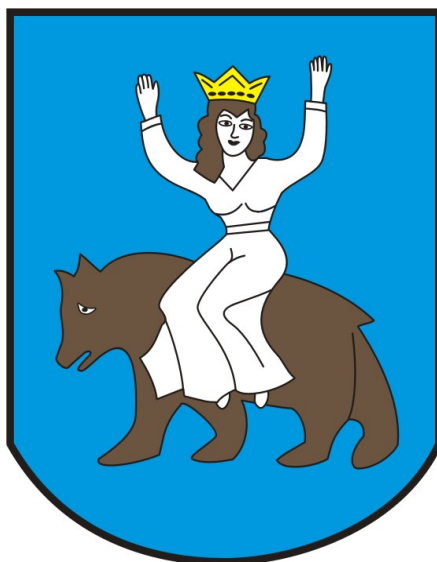
§ 1. 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Margonin w latach 2013-2014 w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Margonin w latach 2015-2016 w brzmieniu załącznika nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miast i Gminy Margonin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXV/...2021
Rady Miasta i Gminy Margonin
z dnia 18 marca 2021 roku

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI
NAD ZABYTKAMI GMINY MARGONIN
W LATACH 2013-2014**

Margonin, marzec 2021 roku

1. Podstawowe informacje dotyczące gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Margonin na lata 2013-2016

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 282 ze zmianami) Gmina Margonin posiada opracowany na lata 2013-2016 gminny program opieki nad zabytkami. Program został przyjęty Uchwałą nr XXVIII/286/2013 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 25 kwietnia 2013 roku w sprawie przyjęcia Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Margonin na lata 2013-2016, zwany dalej „Programem”.

W Programie określone zostały zadania, które ma do zrealizowania Gmina Margonin, w celu finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków, krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Zadania te obejmują także organizację działań edukacyjnych wobec miejscowej społeczności. Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przedmiotowy Program, ma na celu w szczególności:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,

a także:

- włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań, wynikających z zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie,
- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami Gminy, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa i figurujących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Program został opracowywany na 4 lata. Z realizacji Programu Burmistrza sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy. Do tej pory sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki na zabytkami nie zostało opracowane. W związku z powyższym Sprawozdanie zostało wykonane w listopadzie 2020 roku i obejmuje okres 2013-2014 roku.

Program zawiera 9 rozdziałów, w tym:

1. Wstęp,
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego,
3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy,
4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego,
5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami,
6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami,
7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami,
8. Monitoring i niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami,
9. Zakończenie.

Zgodnie z zapisami dokumentu realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych. Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty związane z obiektami zabytkowymi, w tym również na mieszkańców gminy, w celu wywołania w nich pożądaných zachowań prowadzących do realizacji zamierzonych celów. Przy realizacji programu wykorzystane zostały następujące grupy instrumentów: prawne, finansowe, społeczne, koordynacji i kontroli.

1. Instrumenty prawne:
  - programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
  - dokumenty wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych,
  - uchwały Rady Miasta i Gminy - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
2. Instrumenty finansowe:
  - dotacje,
  - subwencje,
  - dofinansowania.
3. Instrumenty społeczne:
  - uzyskanie poparcia lokalnej społeczności dla programu poprzez sprawną komunikację,
  - edukacja i tworzenie świadomości potrzeby istnienia i ochrony dziedzictwa kulturowego w lokalnej społeczności,
  - współpraca z organizacjami społecznymi.
4. Koordynacja i kontrola:
  - gromadzenie stale aktualizowanej wiedzy o stanie zachowania obiektów, prowadzonych pracach remontowych i konserwatorskich,
  - wewnętrzne okresowe sprawozdania z realizacji niniejszego programu.

Uruchomienie podanych instrumentów wymaga od władz i społeczności lokalnej inicjatywy i konkretnych działań, które są prowadzone w wielu sferach działalności, w tym:

- wykorzystanie istniejących przepisów prawnych związanych z polityką ochrony zabytków w celu przygotowania efektywnej polityki ochrony środowiska kulturowego w gminie,

- wykorzystanie regionalnych programów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami dla realizacji gminnego programu (programy na poziomie powiatu, województwa oraz kraju)
- pozyskiwanie wszelkich dostępnych źródeł finansowania opieki nad zabytkami i realizacji zadań określonych w tym programie,
- włączenie problematyki związanej z opieką nad zabytkami do planistycznych opracowań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy,
- tworzenie opracowań planistycznych odpowiednio dla potrzeb ochrony zabytków oraz sporządzanie analiz i oceny skutków wpływu planowanych działań inwestycyjnych na środowisko kulturowe gminy,
- koordynowanie działań prowadzonych w stosunku do środowiska kulturowego na terenie gminy,
- pozyskanie poparcia społecznego dla działań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami,
- efektywne zarządzanie programem,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.

2. Sposób realizacji celów programu w latach 2013-2014

Program w swojej treści wskazał, iż spośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy żaden nie jest własnością samorządu. W związku z tym gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Natomiast działania pośrednie, wynikające z ustawy o ochronie zabytków oraz polityki prowadzonej przez gminę sprowadzają się do:

- promowania najcenniejszych zabytków z terenu gminy,
- uwzględniania dziedzictwa kulturowego przy sporządzaniu dokumentów planistycznych,
- wspierania poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z ich właściwym użytkowaniem i utrzymaniem,
- kształtowania społecznej potrzeby ochrony dziedzictwa kulturowego,
- edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez:
  - prowadzenie i doskonalenie edukacji na rzecz ochrony zabytków na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych,
  - popularyzację wszelkiego rodzaju konkursów promujących wiedzę z zakresu szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego.

3. Cele i kierunki działań gminnego programu opieki nad zabytkami

W treści programu znalazł się szereg celów i kierunków działań, które stanowią wytyczne dla całokształtu polityki gminnej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Margonin. Należą do nich:

1. Utrzymanie i uzupełnianie gminnej ewidencji zabytków nieruchomych,
2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych,
3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne),
4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych,
5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,

7. Prace przy nieczynnych cmentarzach,
8. Sporządzenie wykazu zespołów i obiektów nieruchomości, stanowisk archeologicznych typowych do wpisu do rejestru zabytków z terenu gminy w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy,
9. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych w dokumentach planistycznych wraz z zapisem zapewniającym prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego,
10. Określenie zasobów zabytków, obszarów dziedzictwa, które można wykorzystać dla tworzenia np.: tras turystycznych, organizacji festynów.

4. Realizacja celów gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2013-2014

Gmina Margonin corocznie przeznaczają środki finansowe na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. W latach 2013-2014 realizowane były następujące zadania:

- Opracowanie Gminnej Ewidencji Zabytków Archeologicznych w 2013 roku. Koszt opracowania 3000,00 złotych,
- remont dzwonnicy kościoła w Margoninie, wpisanej do rejestru zabytków pod numerem A-212/1028, decyzja z dnia 12 marca 1970 roku, w kwocie 30 000,00 złotych. Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr XXXIX/401/2014 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 24 kwietnia 2014 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Wojciecha w Margoninie,
- remont dzwonnicy, prowadzonych w otoczeniu zabytku, cmentarza przykościelnego w Żoniu wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A-567, decyzja z dnia 21 lutego 1989 roku, w kwocie 10 000,00 złotych. Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr XXXIX/402/2014 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 24 kwietnia 2014 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Marcina w Żoniu.

Środki finansowe na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami wyniosły: 43 000,00 złotych w latach 2013 – 2014.

5. Realizacja celów gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2013-2014

Ponadto z działań mających na celu realizację zadań gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2013-2014 wymienić należy:

- uwzględnienie zapisów programu opieki nad zabytkami oraz gminnej ewidencji zabytków podczas przygotowywania projektów decyzji o warunkach zabudowy, a także dokumentacji planistycznej - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
- działania związane z szeroko pojętą ochroną dziedzictwa kulturowego, turystyką oraz promocją gminy.

Ogólne zestawienie działań realizujących kierunki i cele programu opieki nad zabytkami:

- ocena zawartości gminnej ewidencji zabytków,
Mająca na celu uzupełnić na bieżąco wszelkie zmiany dotyczące własności obiektów, utraty walorów zabytkowych oraz zniszczeń poszczególnych obiektów.
- tworzenie tras turystycznych powiązanych z promocją zabytków gminy Margonin,

- działalność Izby Etnograficzno – Historycznej w Margoninie,
- udostępnianie gminnej ewidencji zabytków oraz „Programu opieki nad zabytkami Gminy Margonin na lata 2013 – 2016” na stronie internetowej www.bip.margonin.pl,
- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu nowych ścieżek rowerowych i dydaktycznych, ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich udostępniania,
- publikacja folderów, których treść obejmuje również dziedzictwo zabytkowe (indywidualnie lub z innymi podmiotami),
- udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – na podstawie uchwały Nr XXXI/374/2009 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 24 czerwca 2009 roku w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 156, poz. 2664),
- wprowadzeniem do systemu edukacji szkolnej i przedszkolnej elementów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy. Podobne zadania realizowane były również przez Bibliotekę Publiczną w Margoninie oraz Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury. Zadanie opiera się głównie na uświadamianiu znaczenia dóbr kultury, jego ochrony oraz pracy na rzecz utrzymania i propagowania wiedzy na temat zabytków na terenie gminy.
- przekazywanie środków w ramach funduszy sołeckich,
- prace pielęgnacyjne przy Alei Lipowej - wykaszanie traw rosnących w pasie drogowym, przycinanie odrostów przy nasadach drzew oraz dosadzanie drzew, cięcia pielęgnacyjne korony drzew wraz z jej kształtowaniem,
- wsparcie dla publikacji związanych z lokalną kulturą (również na stronach www gminy),

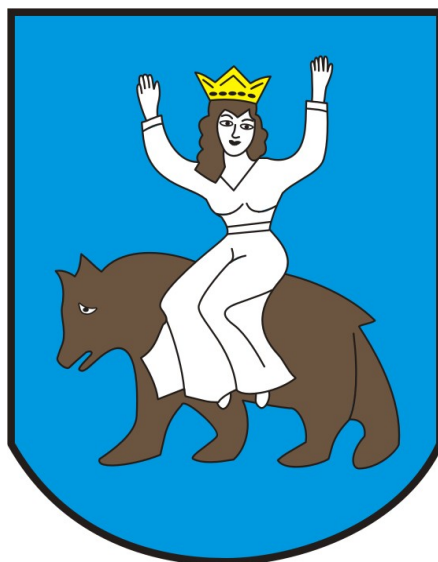
6. Podsumowanie

Reasumując, zadania określone w „Gminnym programie opieki nad zabytkami Gminy Margonin na lata 2013-2016” w latach obowiązywania dokumentu, realizowane były na bieżąco, w ramach posiadanych w budżecie środków finansowych przeznaczonych na ochronę zabytków. W związku z sytuacją finansową oraz określonymi priorytetami działań gminy nie były to środki duże i wystarczające na pokrycie realizacji wszystkich działań programowych. Również zadania dodatkowe związane ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych realizowane były systematycznie i będą kontynuowane w latach następnych.

Dzięki udostępnianiu dokumentacji związanej z zabytkami na stronach internetowych Gminy zwiększyło się zainteresowanie społeczne posiadany zasobem w Gminie, a także świadomość regionalna mieszkańców.

Dodatkową szansę w następnych latach stanowić będzie nowa perspektywa funduszy unijnych. Jeśli tylko możliwe będzie spełnienie oczekiwanych przez poszczególne programy kryteriów to Gmina Margonin rozważy przeznaczenie dodatkowych środków własnych na realizację projektów związanych z szeroko pojętą ochroną dziedzictwa kulturowego.

Załącznik nr 2 do uchwały Nr XXV/...2021
Rady Miasta i Gminy Margonin
z dnia 18 marca 2021 roku

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI
NAD ZABYTKAMI GMINY MARGONIN
W LATACH 2015-2016**

Margonin, marzec 2021 roku

1. Podstawowe informacje dotyczące gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Margonin na lata 2013-2016

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 282 ze zmianami) Gmina Margonin posiada opracowany na lata 2013-2016 gminny program opieki nad zabytkami. Program został przyjęty Uchwałą nr XXVIII/286/2013 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 25 kwietnia 2013 roku w sprawie przyjęcia Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Margonin na lata 2013-2016, zwany dalej „Programem”.

W Programie określone zostały zadania, które ma do zrealizowania Gmina Margonin, w celu finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków, krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Zadania te obejmują także organizację działań edukacyjnych wobec miejscowej społeczności. Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przedmiotowy Program, ma na celu w szczególności:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,

a także:

- włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań, wynikających z zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie,
- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami Gminy, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa i figurujących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Program został opracowywany na 4 lata. Z realizacji Programu Burmistrza sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy. Do tej pory sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki na zabytkami nie zostało opracowane. W związku z powyższym Sprawozdanie zostało wykonane w listopadzie 2020 roku i obejmuje okres 2015-2016 roku.

Program zawiera 9 rozdziałów, w tym:

1. Wstęp,
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego,
3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy,
4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego,
5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami,
6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami,
7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami,
8. Monitoring i niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami,
9. Zakończenie.

Zgodnie z zapisami dokumentu realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych. Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty związane z obiektami zabytkowymi, w tym również na mieszkańców gminy, w celu wywołania w nich pożądanych zachowań prowadzących do realizacji zamierzonych celów. W realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Margonin wykorzystane zostały następujące grupy instrumentów: prawne, finansowe, społeczne, koordynacji i kontroli.

1. Instrumenty prawne:
  - programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
  - dokumenty wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych,
  - uchwały Rady Miasta i Gminy - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
2. Instrumenty finansowe:
  - dotacje,
  - subwencje,
  - dofinansowania.
3. Instrumenty społeczne:
  - uzyskanie poparcia lokalnej społeczności dla programu poprzez sprawną komunikację,
  - edukacja i tworzenie świadomości potrzeby istnienia i ochrony dziedzictwa kulturowego w lokalnej społeczności,
  - współpraca z organizacjami społecznymi.
4. Koordynacja i kontrola:
  - gromadzenie stale aktualizowanej wiedzy o stanie zachowania obiektów, prowadzonych pracach remontowych i konserwatorskich,
  - wewnętrzne okresowe sprawozdania z realizacji niniejszego programu.

Uruchomienie podanych instrumentów wymaga od władz i społeczności lokalnej inicjatywy i konkretnych działań, które są prowadzone w wielu sferach działalności, w tym:

- wykorzystanie istniejących przepisów prawnych związanych z polityką ochrony zabytków w celu przygotowania efektywnej polityki ochrony środowiska kulturowego w gminie,
- wykorzystanie regionalnych programów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami dla realizacji gminnego programu (programy na poziomie powiatu, województwa oraz kraju)
- pozyskiwanie wszelkich dostępnych źródeł finansowania opieki nad zabytkami i realizacji zadań określonych w tym programie,
- włączenie problematyki związanej z opieką nad zabytkami do planistycznych opracowań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy,
- tworzenie opracowań planistycznych odpowiednio dla potrzeb ochrony zabytków oraz sporządzanie analiz i oceny skutków wpływu planowanych działań inwestycyjnych na środowisko kulturowe gminy,
- koordynowanie działań prowadzonych w stosunku do środowiska kulturowego na terenie gminy,
- pozyskanie poparcia społecznego dla działań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami,
- efektywne zarządzanie programem,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.

2. Sposób realizacji celów programu w latach 2015 - 2016

Program w swojej treści wskazał, iż spośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy żaden nie jest własnością samorządu. W związku z tym gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Natomiast działania pośrednie, wynikające z ustawy o ochronie zabytków oraz polityki prowadzonej przez gminę sprowadzają się do:

- promowania najcenniejszych zabytków z terenu gminy,
- uwzględniania dziedzictwa kulturowego przy sporządzaniu dokumentów planistycznych,
- wspierania poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z ich właściwym użytkowaniem i utrzymaniem,
- kształtowania społecznej potrzeby ochrony dziedzictwa kulturowego,
- edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez:
  - prowadzenie i doskonalenie edukacji na rzecz ochrony zabytków na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych,
  - popularyzację wszelkiego rodzaju konkursów promujących wiedzę z zakresu szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego.

3. Cele i kierunki działań gminnego programu opieki nad zabytkami

W treści programu znalazł się szereg celów i kierunków działań, które stanowią wytyczne dla całokształtu polityki gminnej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Margonin. Należą do nich:

1. Utrzymanie i uzupełnianie gminnej ewidencji zabytków nieruchomych,
2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych,
3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne),
4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych,

5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
7. Prace przy nieczynnych cmentarzach,
8. Sporządzenie wykazu zespołów i obiektów nieruchomości, stanowisk archeologicznych typowych do wpisu do rejestru zabytków z terenu gminy w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy,
9. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych w dokumentach planistycznych wraz z zapisem zapewniającym prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego,
10. Określenie zasobów zabytków, obszarów dziedzictwa, które można wykorzystać dla tworzenia np.: tras turystycznych, organizacji festynów.

4. Realizacja celów gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2015-2016

Gmina Margonin corocznie przeznaczają środki finansowe na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. W latach 2015-2016 powyższe realizowane były następujące zadania:

- montaż instalacji grzewczej (folii) pod siedziskami ławek w kościele Żoniu, wpisanym do rejestru zabytków pod numerem A-1274, decyzją z dnia 2 listopada 1971 roku, w kwocie 8 000,00 złotych. Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr IV/36/2015 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 29 stycznia 2015 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Marcina w Żoniu,
- odbudowa budynku mieszkalnego – plebani usytuowanej w Margoninie, przy ul. Kościelnej 8, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A-489, decyzją z dnia 13 grudnia 1983 roku, w kwocie 50 000,00 złotych. Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr X/117/2015 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 7 lipca 2015 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Wojciecha w Margoninie,
- odbudowa budynku mieszkalnego – plebani usytuowanej w Margoninie, przy ul. Kościelnej 8, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A-489, decyzją z dnia 13 grudnia 1983 roku, w kwocie 50 000,00 złotych. Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr XXI/252/2016 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 28 kwietnia 2016 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Wojciecha w Margoninie,
- odbudowa budynku mieszkalnego – plebani usytuowanej w Margoninie, przy ul. Kościelnej 8, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A-489, decyzją z dnia 13 grudnia 1983 roku, w kwocie 10 000,00 złotych. Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr XXV/309/2016 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 24 października 2016 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Wojciecha w Margoninie,
- wymiana stolarki okiennej w kościele Żoniu, wpisanym do rejestru zabytków pod numerem A-1274, decyzją z dnia 2 listopada 1971 roku, w kwocie 4 000,00 złotych.

Dotacja udzielona na podstawie uchwały Nr XXII/262/2016 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 25 maja 2016 roku w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Marcina w Żoniu,

- „Kształtowanie i ochrona przyrody na terenie gminy Margonin” prace wykonane na drzewach wchodzących w skład Alei Lipowej. Zadanie zrealizowane w 2016 roku, całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 14 900,00 złotych, w tym 11 809,03 złotych pochodziło ze środków WFOŚiGW w Poznaniu.

Środki finansowe na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami wyniosły: 136 900,00 złotych w latach 2015 – 2016.

5. Realizacja celów gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2015 -2016

Ponadto z działań mających na celu realizację zadań gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2015–2016 wymienić należy:

- uwzględnienie zapisów programu opieki nad zabytkami oraz gminnej ewidencji zabytków podczas przygotowywania projektów decyzji o warunkach zabudowy, a także dokumentacji planistycznej - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
- działania związane z szeroko pojętą ochroną dziedzictwa kulturowego, turystyką oraz promocją gminy.

Ogólne zestawienie działań realizujących kierunki i cele programu opieki nad zabytkami:

- ocena zawartości gminnej ewidencji zabytków,
Mającą na celu uzupełnić na bieżąco wszelkie zmiany dotyczące własności obiektów, utraty walorów zabytkowych oraz zniszczeń poszczególnych obiektów.
- tworzenie tras turystycznych powiązanych z promocją zabytków gminy Margonin,
- działalność Izby Etnograficzno – Historycznej w Margoninie,
- udostępnianie gminnej ewidencji zabytków oraz „Programu opieki nad zabytkami Gminy Margonin na lata 2013 – 2016” na stronie internetowej www.bip.margonin.pl,
- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu nowych ścieżek rowerowych i dydaktycznych, ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich udostępniania,
- publikacja folderów, których treść obejmuje również dziedzictwo zabytkowe (indywidualnie lub z innymi podmiotami),
- udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – na podstawie uchwały Nr XXXI/374/2009 Rady Miasta i Gminy w Margoninie z dnia 24 czerwca 2009 roku w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 156, poz. 2664),
- wprowadzeniem do systemu edukacji szkolnej i przedszkolnej elementów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy. Podobne zadania realizowane były również przez Bibliotekę Publiczną w Margoninie oraz Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury. Zadanie opiera się głównie na uświadamianiu znaczenia dóbr kultury, jego ochrony oraz pracy na rzecz utrzymania i propagowania wiedzy na temat zabytków na terenie gminy.
- przekazywanie środków w ramach funduszy sołeckich,

- prace pielęgnacyjne przy Alei Lipowej - wykaszanie traw rosnących w pasie drogowym, przycinanie odrostów przy nasadach drzew oraz dosadzanie drzew, cięcia pielęgnacyjne korony drzew wraz z jej kształtowaniem,
- wsparcie dla publikacji związanych z lokalną kulturą (również na stronach www gminy),

6. Podsumowanie

Reasumując, zadania określone w „Gminnym programie opieki nad zabytkami Gminy Margonin na lata 2013-2016” w latach obowiązywania dokumentu, realizowane były na bieżąco, w ramach posiadanych w budżecie środków finansowych przeznaczonych na ochronę zabytków. W związku z sytuacją finansową oraz określonymi priorytetami działań gminy nie były to środki duże i wystarczające na pokrycie realizacji wszystkich działań programowych. Również zadania dodatkowe związane ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych realizowane były systematycznie i będą kontynuowane w latach następnych.

Dzięki udostępnianiu dokumentacji związanej z zabytkami na stronach internetowych Gminy zwiększyło się zainteresowanie społeczne posiadany zasobem w Gminie, a także świadomość regionalna mieszkańców.

Dodatkową szansę w następnych latach stanowić będzie nowa perspektywa funduszy unijnych. Jeśli tylko możliwe będzie spełnienie oczekiwanych przez poszczególne programy kryteriów to Gmina Margonin rozważy przeznaczenie dodatkowych środków własnych na realizację projektów związanych z szeroko pojętą ochroną dziedzictwa kulturowego.

Uzasadnienie
do uchwały Nr XXII/.../2020
Rady Miasta i Gminy Margonin

z dnia 21 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Margonin w latach 2013-2014 i Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Margonin w latach 2015-2016

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Margonin sporządzony został na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadzającej obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy zarówno wojewódzkie, jak i powiatowe oraz gminne.

Zgodnie z artykułem 87 tejże ustawy, gminny program opieki nad zabytkami sporządzany jest przez Prezydenta Miasta na okres 4 lat i po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków podlega uchwaleniu przez Radę Miasta.

Program ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Burmistrz zobowiązany jest sporządzić co dwa lata sprawozdanie i przedstawić je do akceptacji Radzie Miasta i gminy.

Podjęcie uchwały nie powoduje skutków społecznych, gospodarczych i prawnych, a także nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu Gminy.

Mając na uwadze powyższe podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.